

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglaš v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), NOVEMBER 18, 1943

ŠTEVILKA (NUMBER) 270

NEMŠKE ČETE SO V OBLASTI OTOKA LERO

Zavezniška posadka 8000 mož zajeta v nepričakovani nacijski zmagi v Egejskem morju

Iz Kaira se javlja, da so Nemci včeraj vprizorili silen napad na otok Lero v Egejskem morju, v katerem so rabili zračno silo in pehoto, nakar je zavezniška posadka, sestojeca iz 8.000 Angležev in Italijanov kapitulirala.

Nacijska okupacija otoka Lero pomeni, da so zavezniške priprave za invazijo Balkana z južne strani za enkrat potisnjene na stran.

Pričakuje se napad na otok Samos

Lero je poleg otoka Samos drugi najjužnejši otok v verigi Dodekaneških otokov, ki so imeli služiti kot stopnišče za invazijo Balkana. Z gotovostjo se pričakuje, da bodo Nemci v bližnji bodočnosti poskusili iztigniti zaveznikom tudi otok Samos.

Nemška moč v zraku je bila tako silna, da zavezniške bojne ladje niso bile v stanju učinkovito pomagati posadki na otoku Lero, ki se je borila z bajoneti in ročnimi granati, predno je kapitulirala.

Italijanska fronta

Na italijanski fronti, kjer so bile zavezniške čete v bližini Vanevro v terek na nekaterih gorskih točkah prisiljene na malenkostni umik, so bile včeraj nekatere izmed zgubljenih položajev dobljene nazaj.

NAGLA SMRT

Nagla je včeraj popoldne umrla Franciška Russ, rojena Tomšič, stara 62 let, stanujoča na 9522 Reno Ave. Pokojnica je bila doma iz vasi Zverca, far na Hinje, odkoder je prišla v Ameriko pred 42 leti. Bila je članica društva sv. Lovrenca št. 63 KSKJ, in podružnice št. 47 S. Z. Z. Tudi zapuščala žalujejo hčere Frances Miklich, Mary Prosen, Anno in Albino Singer, ter sinova Franka in S. 2/c Joseph, brata Jerneja Tomšič in sestro Anno Novak, v starem kraju pa zapuščala brata Jakoba. Pogreb se bo vršil v soboto ob 10.30 uri zjutraj iz pogrebnega zavoda Louis L. Ferfolia, 9116 Union Ave., v cerkev sv. Lovrenca in nato na Calvary pokopališče. — Bodi pokojnici lahka ameriška gruda, preostalih pa naše sozlagje!

SEJA SANSa

Jutri, v petek, ob 8. uri zvečer se v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., vrši seja zastopnikov in uradnikov SANSovih podružnic v Clevelandu, da se uredi predpriprave za koncert, ki ga umetnik Zlatko Baloković priredi na 12. decembra, pod pokroviteljstvom Združenega odbora južno-slovenskih Američanov. Prosi se vse zastopnike in odbornike, da se jutrišnjega sestanka udeležijo, ker je zelo važen.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znamk!

Govor pisatelja Louisa Adamiča na shodu SANSa v Clevelandu

(Nadaljevanje)

Ce bo slovenska vojska zasedla te kraje in mesta—to bo glavna stvar—to bo odločilo bodočnost tistih nesrečnih krajev in bodočnost cele domovine.

Kdor tega ne vidi, je slep ali še kaj hujskega... Kdor ne vidi, da je ta partizanska vojska glavna nada slovenske in jugoslovanske bodočnosti, in kdor deluje proti nji, kot je delal Snoj in kot zdaj delujejo proti nji naši nasprotniki tukaj v Clevelandu in Chicagi—oni delujejo proti interesom bodoče Slovenije.

Zakaj tako delujejo? Jaz bi rekel, da zato, ker so—ali izdajalci ali pa neumni. Jaz bi rekel, da so večinoma neumni. Ne vedo, kaj delajo. Jezus je rekel na križu: "Oče, odpusti jim; saj ne vedo, kaj delajo." Bodi mo mi boljši kristjani kot so oni in odpustimo jim—saj ne vedo, kaj delajo.

Jaz sem za vero—sem za tiste duhovnike, ki so šli med partizane in ki sedijo v novem slovenskem parlamentu—ali sem pa proti duhovnikom kot je bil dr. Ehrlich ali Korošec. Jaz sem proti vsej predvojni klerofašistični organizaciji, ki ni imela nobenega dobrega vpliva na vero, temveč je bila nekaj Tammany Hall, politična mašina, real estate kupčija in investicijski trust. Kot Amerikane sem proti političnemu klerikalizmu—in sem za vero, ki je tako resnična in dobra, da privlačuje ljudi in jih drži brez gmotnih in političnih trikov, pritiskov in mahinacij.

Nekateri ste že čitali mojo knjigo in že veste, da sem tudi za federativno Jugoslavijo—za republikansko Jugoslavijo, v kateri bo s Slovenijo svobodna in deloma avtonomna Hrvatska, in svobodna in deloma avtonomna Srbija in morda tudi Bolgarija in Makedonija.

Za naslonitev Balkana na Rusijo

Jaz sem za to, da se ta federacija nasloni ekonomsko in politično na Rusijo—na slovansko Rusijo, ki bo po vojni brez dvoma največja in najbolj zdrava sila v Evropi.

Jaz sem za Rusijo—in vem, da je večina vas tukaj, ki vam govorim.

Ali najvažnejše je to—vi in jaz—mi vsi—smo v prvi vrsti za Ameriko, kjer se je partizanstvo pričelo.

Kot pisatelj in kot predsednik Združenega odbora delujem—kolikor morem—in prid Amerike kot bodoče Slovenije in Jugoslavije.

Naš Združen odbor je v treh mesecih postal sila z demokracijo ne samo v starem kraju, temveč tudi tukaj. Zakladniški departement v Washingtonu priznava, da kar se tiče vojnih bonдов, je naš odbor bolj učinkovit kot katera druga priseljeniška organizacija. Isto je mnenje ljudi v New Yorku, ki vodijo kampanjo za National War Fund.

Ti ljudje so pomotoma, nedolžno in nevede šli za nekaj časa v nekaj partnership z American Friends of Yugoslavia, ki je bila Fotičeva organizacija. Ali ko se je kampanja pričela, so sprevideli, da večina jugoslovanskih priseljencev tukaj bo

dala samo, ako naš Združen odbor podpre stvar. Kot predsednik sem dobil na stotine pism od raznih jugoslovanskih društev, ki so hotela vedeti, če naš odbor odobrava National War Fund. Imel sem pogovore z uradniki te ustanove, in ne da bi razkladal na dolgo in široko, prosim in pozivljam naše ljudi, da darujejo v National War Fund.

Ni treba posebej označiti, da dajete za Yugoslav Relief—ker vaš prispevek, kajti National War Fund bo določil za Jugoslavijo 2 milijona in 300 tisoč dolarjev. Ta denar bo porabljen v prid ljudi v Jugoslaviji po vojni in tekom vojne pod nadzorstvom Washingtona in Mednarodnega rdečega križa. In jaz vam obljubljam, da bom storil vse, kar je mogoče, da Fotič in slični ljudje ne bodo imeli nobenega vpliva pri tem.

Mnogo se je delalo

Marsikaj ni prav na svetu—tudi v Washingtonu in Londonu, in v Alžiru in Kairu in Italiji—ali v zadnjih tednih je ta nova demokratska sila v Ameriki, ki se je rodila od SANSa v tem poslopu in ki se ji pravi Združen odbor—ta sila je v zadnjih tednih razvila velik vpliv.

Ne morem iti v vse podrobnosti—vaš in moj vodja, brat Kristan ve vse, kar delam—a lahko povdarim, kar že veste, da zgodaj v novembru sem poslal daljši kabel generalu Eisenhowerju in protestiral proti sodelovanju z italijanskima generalom Roattom in Ambrosiom. Naglasil sem, da kar se tiče nas, ki smo slovenske in jugoslovanske krvi, sta ta dva laška generala navadna zločinci, ki sta pomorila na tisoče in tisoče Slovencev, Dalmatincev in Črnogorcev, in ki sta sodelovala z Mihajlovičevci in z Belo gardo.

Kot izgleda, je general Eisenhower preiskal to stvar in v sredo preteklega tedna—pred štirimi dnevi—smo čitali v listih, da je Eisenhower zahteval od italijanske vlade, da se Roatta odstrani kot general; in da kar se tiče Ambrosia, da se dalje preiskuje.

To še ni vse, kar hočemo—ali je nekaj—je precej—je uspeh prve vrste—in ta uspeh je treba vsaj deloma pripisati Združenemu odboru, ki je prišel iz SANSa.

Nekako istočasno sem kot predsednik Združenega odbora poslal tudi kable v Moskvo—državnemu tajniku Hullu, ministru Edenu in komisarju Molotovu—in vem, da so tisti kabi imeli svoj vpliv.

Omenim naj tudi, da Urala vojne informacije v Washingtonu pošilja moje izjave po radiju v Jugoslavijo in splošno v Evropo. Dalje naj omenim, da prošlo sredo zvečer sem govoril celi Kanadi o partizanih po omrežju Canada Broadcasting Co.

Rekel sem, da delo je bilo ogromno—zadnje tri mesece se je delalo noč in dan. Osebo sem napisal cele koše pism in jih naslovil važnim ljudem v Ameriki in Angliji in Afriki. Poslal sem nešteto telegramov in kabl (Nadaljevanje na 2. strani)

KARDINAL PREDLAGAN ZA NAČELNIKA NEMCIJE

Iz Stockholma se javlja, da se v protinacijskih krogih razmotriva načrt, glasom katerega bi se po padcu Hitlerjevega režima organizirala vlada, kateri bi stal na čelu eden izmed nemških katoliških kardinalov.

Zagovorniki tega načrta pravijo, da bi zavezniki ne pristali na monarhijo, ampak potrebna bi bila stabilna vlada, dokler bi se ne našlo podlage za restoracijo demokracije. V tej zvezi se opozarja, da katoličani danes tvorijo polovico vsega nemškega prebivalstva.

RUSI SO BILI PRI ŽITOMIRU VRŽENI NAZAJ

Sovjetski umik na enem sektorju fronte je prvi v teku štirih mesecev

Kakor se poroča iz Moskve, so včeraj Nemci na severni ukrajinski fronti pri Žitomiru vrgli v boj armado 150 tisoč mož in s tem prisilili Rdečo armado na tem sektorju k prvemu umiku štirih mesecev, odkar se je ruska ofenziva začela valiti proti zapadu.

Umik ruskih čet je bil napravljen na sektorju, ki je z ozirom na dolgost ruske fronte malenkosten.

2.000 Nemcev padlo v dnejskem kolenu

Toda v dnejskem kolenu je včeraj padlo dva tisoč Nemcev in Rdeča vojska je zasedla več krajev. Istotako so Rusi v okolici Korostena okupirali 60 nadaljnjih krajev.

Prodiranje ruskih čet se je nadaljevalo tudi na sektorju Gomel-Rečica, poleg tega pa se javlja o razvoju novega prodiranja v bližini Orše.

Uradni komunikacij, ki je bil objavljen v Moskvi z ozirom na umik pri Žitomiru, pravi, da so Nemci na eni točki fronte zbrali močno silo tankov in pehote, nakar so Rusi "pod pritiskom premoči po borbi, v kateri je bilo razdejanih 80 tankov in ubitih 1.500 Nemcev, izpraznili nekaj naseljenih krajev."

Ubil 38 Japoncev

Prvi pomorščak, ki je bil nagrajen z kongresno častno medaljo, je bil Platoon Sergt. John Basilone. V bitki je osebno ubil 38 Japoncev.

Izvirno poročilo o borbi Osvobodilne fronte v Sloveniji

Ga. Ana Furlan, soproga dr. Borisa Furlana, bivšega profesorja prava na Ljubljanski univerzi, ki se sedaj nahaja v Londonu, je uredništvu "Enakopravnosti" poslala pomembno poročilo, ki osvetljuje razmere v Sloveniji takoj po predaji Italije sredo prošlega septembra, ki se glasi:

V avgustu tega leta je poslal dr. Boris Furlan iz Londona v domovino predsedniku Eksekutive O. F. Josipu Vidmarju brzojav s sledečo vsebino:

"Mednarodni položaj nujno zahteva postavitev enotne fronte. Telegrafiraj pogoje in sporoči instrukcije za nadaljno delo."

Na to brzojavko je dr. Furlan prejel 15. oktobra, 1943, sledeči odgovor:

16. septembra 1943.

"Dr. Boris Furlan, London.

Enotnost slovenskega naroda, vzpostavljena s pristankom vseh političnih skupin razen izdajalcev in denuncijantov.

Osvobodilna Fronta prevzela po kapitulaciji Italijanov vso oblast, izvedla razorožitev in izvršila uspešno mobilizacijo po vsej Ljubljanski pokrajini in vsem Primorju. Narod enoten in navdušen kljub bombnim napadom.

Pozivam te v imenu naroda k delu za O. F.!

Poročila Kreku v London so izhajala od ljudi, ki so v brutalni borbi za oblast sodelovali z okupatorjem ter na tisoče Slovencev pogladi v ječe, mnogo pa celo v smrt. Na osvobojenem Slovenskem ozemlju razbitih, ujetih in razoroženih 5.000 Belogardistov in Mihajlovičevcev. Ujet ves Mihajlovičev kader, 30 oficirjev. Novakov namestnik, kapetan Koprivica, izvršil samomor. Mihajlovičev oficir Marjan Sterniša, komandant bataljona centralnega odreda, je poslal prostovoljno izjavo:

"Smatram za svojo narodno in oficirsko dolžnost izraziti, da je bila in da je pot Narodne osvobodilne vojske Jugoslavije, ter Osvobodilne vojske v celoti pravična, za slovenski narod in za Jugoslavijo edino odrešilna, medtem ko je bila pot, ki smo jo podvzeli mi, nepravilna, slovenskemu narodu in Jugoslaviji škodljiva, koristna pa okupatorju in torej izdajalska. Tradicija in pa dejstvo, da se nisem od vsega početka z vsem srcem predal Osvobodilni Fronti in njeni veliki stvari osvoboditve in združitve slovenskega naroda, stvari velike svobodne in demokratske Jugoslavije, sta me zavedli, da sem se po logiki dogajanj in razvoja prilik v Sloveniji podal vse globlje na stranpot, čeprav sem osebno vdan svojemu narodu in domovini. Kot mož, kot oficir, kot človek, ki da na svojo čast, smatram za potrebno izpovedati ta svoja spoznanja neglede na vprašanje, ali me bo slovenska narodna justica pustila pri življenju ali ne. Končno smatram še za svojo prav posebno dolžnost, da pozovem zlasti mlade zavedne tovariše, naj se brez pridržka priključijo osvobodilni borbi, ki jo vodita Narodna osvobodilna vojska in Osvobodilna Fronta, ter naj tako popravijo s svojimi mladimi silami, kar smo proti narodu in domovini, marsikdo in marsikdaj, v zablodah zagrešili.

Izjavo sem podpisal iskreno in brez vsakega pritiska.

(Sledi podpis)."

V razumevanje gornjega: O. F. je bila proglašila amnestijo ob italijanski kapitulaciji za vse, ki bi prenehali s sovražnostmi do nje. Sterniša je bil razorožen v boju po danem terminu. Nekaj bojev še vedno traja danes 16. septembra. Ostanke Belogardistov in Mihajlovičevcev pa so pobegnili v nemško službo.

Daj ta odgovor na tvoj poziv v pogled vsem Slovincem v tujini!

Josip Vidmar."

ZOPET DOMA

Miss Marion in Sophie Kapel, hčerke poznane družine Mr. in Mrs. Kapel, ste se vrnila iz obiška pri svojem bratranču, ki se nahaja v ujetništvu v Camp Atterbury, Ind.

VELIKODUŠNI DAR

Zavedna Mr. in Mrs. Ciril Kunstel, ki vodita gostilno na 6616 St. Clair Ave., sta v naška pri svojem bratranču, ki se nahaja v ujetništvu v Camp Atterbury, Ind.

BOMBE PADAJO OD FRANCIJE DO GRČIJE

Nacijski aerodromi v Marseju in Atenah pod ognjem zavezniške zračne sile

Z zavezniškega glavnega stana v Alžiru se javlja, da je bila zavezniška zračna sila v terek aktivna na tisoč milj dolgi fronti, segajoči od južne Francije do Grčije. Vprizorjeni so bili napadi na nemška zrakoplovšča blizu Marseja in Aten; obeh napadov so se vdeležili tudi ameriški bombniki.

Včeraj je minilo leto dni, odkar je ameriška zračna sila stopila v akcijo v Sredozemlju. V tej dobi se je udarna sila povečala iz par letal na mogočno zračno armado, ki je to pot udarila nacijske aerodrome pri Marseju.

Tri letala izgubljena

Bombnike so spremljali bojni aeroplani, iz česar se sklepa, da so odleteli z novih baz bodisi v južni Italiji ali pa na Korziki.

V obeh napadih so zavezniki izgubili samo tri letala, dočim je njih sila v južni Franciji zbirala na zemljo 13 sovražnih letal, mnogo pa je bilo uničenih na zemlji, predno so se mogli dvigniti v zrak.

Čiščenje pri policiji

Varnostni direktor Frank Celebrezze je pred nekaj dnevi začel preiskavo, da dožene, zakaj je v mestu še vse polno lokalov, kjer se hazardira za denar. Rezultat preiskave se je včeraj pokazal, ko je policijski načelnik Matowitz odstavil tri policijske inšpektorje, ki so obtoženi zanemarjanja dolžnosti. Vsi trije, ki so inšpektorji Burnett, Kearry in Wolcott, so izjavili, da storijo toliko, kolikor je pač mogoče z ozirom na zmanjšano moštvo, s katerim danes razpolagajo radi vojnih razmer, in da se ne čutijo krive. Tozadevno se bo vršilo čez par dni zaslišanje v Celebrezzovem uradu.

POROKA

V soboto, 20. novembra, se boča ob 9. uri zjutraj poročila v cerkvi sv. Vida, Miss Ann Vadnal in Mr. Frank Vičič. Nevesta je hčerka Mrs. Antonia Vadnal, 1022 East 70 St., ženin je pa sin Mrs. Jennie Vičič, 1250 E. 173 St. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se udeležijo poroke. Mlademu paru čestitamo in želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

O NEDELJSKEM SHODU

V poročilu o nedeljskem shodu SANSa se ni omenilo sledeče aktivne članice, ki so sedeli na odru: Mrs. Josephine Zakrajšek, podpredsednica podružnice št. 39 in članica širšega odbora SANS, Mr. Matt Lučič, blagajnik podružnice št. 39 SANS, in Mr. Frank Česen, tretji podpredsednik podružnice št. 39 SANS.

HČERKA UMRLA

V Huron Rd. bolnišnici je umrla Donna Race, 13 mesecev stara hčerka Mr. in Mrs. Race, 458 E. 158 St. Dekliško ime matere je bilo Evangeline Smith. Pogreb se vrši v soboto popoldne. Podrobnosti bomo poročali jutri.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by

THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.

6331 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:

(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:

(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:

(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Louis Adamič in njegova plamteča obramba jugoslovanskega ljudstva

VI.

Kakor smo v našem listu že omenili, je bil Louis Adamič, oziroma njegova knjiga "My Native Land," te dni tarča strupenih napadov od strani urednika "Cleveland News" N. R. Howarda in pomožnega urednika "Plain Dealerja" Spencerja Irwina, o čemur hočemo pozneje obširneje komentirati. Danes prinašamo z ozirom na ta incident odgovor, ki ga je podal omenjenima častnikarjema Adamič v predavanju, ki ga je imel prošli ponedeljek pred Women's City klubom. V tem svojem predavanju je Adamič izjavil kot sledi:

"Že več kot leto dni se nekaterim ljudem v inozemstvu in tukaj—tudi tukaj v Clevelandu—zdi skrajno važno, da povečajo splošno zmedo glede položaja v Jugoslaviji, ki je predmet mojega današnjega govora, in o katerem sem prepričan, da je velike pomembnosti—neposredne svetovne pomembnosti.

"Zdi se mi celo, da so bili ti netilci konfuzije še prav posebno delavni tukaj v Clevelandu—zakaj baš tukaj, nisem čisto gotov—razen ako je vzrok ta, ker je najvažnejša politična osebnost tega mesta slučajno slovenskega oziroma jugoslovanskega porekla—župan Frank Lausche, ki ga smatram za svojega osebnega prijatelja, in katerega reakcijske sile na svetu skušajo ali upajo dobiti na svojo stran. Zdi se mi, to se pravi, okolščine kažejo, da je bilo ime župana Lausche privlačeno v to kontroverzno glede Jugoslavije od strani tistih, ki me skušajo prikazati kot komunista in neodgovornega propagandista.

"Osebnost me to ne vznemirja—ne vznemirja me niti najmanj; ampak važno je to ne glede na mojo osebo.

"Važno je za ljudstvo Clevelanda, da se vpraša, na kak način je prišlo do tega, da sta dva časopiša v tem mestu nastopila v prilog reakcijskim interesom takozvanega jugoslovanskega poslanika v Washingtonu—ki je bratranec Hitlerjevega srbskega kvizlinga v Beogradu—katerega je poslal sem leta 1936 prvi jugoslovanski ministrski predsednik, ki je bil v službi osiščca, skupno s princem Pavlom, ki je leta 1941 skušal, prodati Jugoslavijo Hitlerju in Mussoliniju. V mislih imam predvsem dva pisca pri teh časopisih, Mr. Howarda pri Cleveland News in Mr. Spencerja Irwina pri Plain Dealerju, in še prav posebno slednjega—in to ne le radi njegovega večerajšnjega članka, v katerem je s tako besnostjo udaril po meni, da se je njegov argument, popolnoma izgubil.

"Mr. Spencer Irwin že več mesecev lomi kopje za Mihajloviča, poslanika Fotića in jugoslovanskega kralja Petra, ki vleče nad pol milijona dolarjev na leto iz jugoslovanske zakladnice v izgnanstvu. Mr. Irwin že več mesecev lomi kopje za jugoslovansko reakcijo, ki je povezana s svetovno reakcijo, v kateri je vključena tudi ameriška reakcija, ki se sedaj z veliko naglico pripravlja na boj proti sklepom moskovske konference, kajti ta reakcija tukaj in v inozemstvu, tako v lajških kot cerkvenih krogih, je najprej protiruska in šele potem protinacijska; je obenem naperjena proti Združenim narodom kot stalnemu in trajnemu mednarodnemu organizmu."

NEWYORŠKA PISMA

Piše Frank Kerže

HRANITE DANES

Ni nobenega dvoma, da se danes dela dobro. In še več: zasluži se dobro. Imamo torej eno izmed tistih debelih egiptovskih krav, ki nam daje vsega dovolj, mesa in mleka.

Kdo služi? Kdor dela. Delavec iščejo povsod in vsak je dober. Se ne gleda dosti na leta niti na zmožnost: kar dobe, vse pride prav.

Slednji služi in skoro vsak ima denar. To je dobro, če le malo pomislimo, kako je bilo v našem svetu med leti 1930 vse do časa, ko se je začela sedanja svetovna vojna. Imeti denar pomenja dobro v vsaki egiptovski sanjski bukvi. Biti brez denarja pa slabo. In iskati prijatelja, da ti posodi, kadar ni maš, je najslabše in največkrat izpodi.

Služiti denar danes, ko tako rekoč love delavce po ulicah, ni nobena umetnost. To zmore slednji če ne na en način, pa na drugi. Toda: obrniti denar tako, da ti bo res pomagal in zalegel, to je druga pesem.

Stvar je ta: kriza ni na svetu zato, ker so ljudje pozabili na svoj poklic. Vse tisto znaajo, kakor v dobrih časih, ampak ni pogojev, da bi delali.

Zato je važno bratje, da danes mislite na to, kako boste obrnili svoj zaslužek tako, da boste res imeli nekaj od njega. Zakaj z delom in zaslužkom je tako na svetu, kakor z vremenom: za dežjem je sonce, za solncem je zopet dež. Ni treba misliti, da podo koga lovili za delo, kadar bo vojna končana. Baš nasprotno: precej milijonov jih bo, ki bodo zastoj hodili od vrat do vrat in iskali kosček kruha.

Ni treba, da imamo krizo, kakor smo jo imeli. Lahko pride slaba v čisto normalnih časih. Mi vsi vemo, kako stroji in znanstvo nadomestuje človeka. Komaj dvajset let je od tega, ko je bilo tako, da je na svetu moral delati stodvajset ljudi za sto ljudi. Danes rabimo samo še dela šestdesetih ljudi, da napravijo vsega dovolj za sto ljudi. To pa pomenja, da nam ostaja nad eno tretjino vsega človeštva nezaposlenega.

Preveč bi bilo, prijatelji, da razmišljava o tem in izkušava najti kak izhod. Je to vprašanje, s katerim se peča ves svet.

ne da bi bili našli do danes kak zadovoljiv odgovor. Zato ostajamo pri vprašanju, ki je važno danes zate in zame; kako bi obrnil svoj zaslužek tako, da bi ne bil pred hišnim pragom takoj, ko zapro tovarne. Ti se zavedaš, da zna služiti denar danes skoro vsak, koliko jih pa je, ki znajo tudi gospodariti s svojim zaslužkom?

Ničesar novega ali revolucionarnega ne priporočam. V resnici je moj nasvet tako star, kakor človeška družba. In tako enostaven, da ga razume vsako dete. Hrani, brate, hrani, zdaj dokler služiš, zdaj, ko je čas. Vsak dolar in vsak kvoder, katerega rešiš danes, ti bo enkrat prišel prav. To je vse, kar pravim.

Hrani pred vsem s tem, da kupiš kolikor mogoče malo. Če greš danes na trg, vidiš vse cene take, da je človeka strah. In blago tako, da ni vredno nič. Vlada se sicer trudi, da bi obdržala cene nizke, pa ni posebno uspešna. V časih, kakor so danes, se zmeraj zgodi tako, da zmanjka tega ali onega, pa imaš draginjo. Zakaj kdor ima, ti ne bo dal brez višje cene, pa naj zakon govori tako ali tako. In vsak zakon ima luknje: nekako se že napravi tako, da ti ne pridejo blizu.

Hrani na vsem, prijatelj, koder moreš. Kroti svoje oči, svoj želodec, svoje srce. Pride čas, ko bo vsega več na svetu, kakor je danes in po cenah, ki bodo res take, da boš zadovoljen.

Pred vsem pa hrani na pijači. Vse, kar je prav. Ampak kar moraš danes plačevati čez bare je res nekaj, da se upira vsakemu pametnemu človeku, kateri ni popolnoma pod komando tistega generala, ki je vselej prvi, kadar jo človek privezne na stol.

Saluni so polni, tako polni, da se človek čudi: odkod in kam? Ljudje se trgajo za—kaj? Hrana ni tisto, pijača tudi ne. Potrebno ni ne za zdravje ne za bolezen. In zraven tega—kakšna cena.

Ali se ti ne smili spraviti kvodra v en sam požirek? Ali ni škoda biti ob dolar pri bari, ko nimaš prav nič od tega? In če se privadiš teh jastri, boš polagoma ob vse, kar boš zaslužil.

Ne kupuj dragih živil. Pred

nekaj časa so bile oranže tako drage, da je bilo groza. Enako malo prej slive in črešnje, hruške in drugo. Pa je lepo gnjilo pri prodajalcih, mesto da bi bilo ljudem za zdravo hrano po zmerni ceni.

Vsaka reč je vredna gotovega denarja. Če je malo več, človek že potrpi. Da bi pa plačal vsako ceno samo zato, ker ta zahteva "general" Tā—zadnji, je pa že malo preveč. Vsak človek mora biti nekako svoj gospodar, to se pravi: razum in zdrava sodba mora prevladovati. In človek, ki ne zna reči: do tukaj in ne dalje, ni dosti priroda.

Na svetu vse mine, pa bo konec tudi te vojne. In trg bo zopet založen z zdravim in dobrim blagom po takih cenah, kakoršnih smo bili navajeni. Za vsak prihranjen dolar boš dobil trikrat toliko in trikrat tako dobro. In čutil se boš tako zadovoljnega in ponosnega, da nikdar tako. Zakaj da prihraniš, pokaže to, da gospodariš sebi.

Hrani na obleki, na pohištvu, na zabavah in na vsem, koder moreš. Ne misli, da te bo konec radi tega. Baš nasprotno: veliko boljši človek boš.

Svet napreduje samo s tistimi, ki hranijo. Kdor nima dragega posla na tem svetu, kakor da znaša za svoj želodec in za generala "Ta zadnjega", ni drugega, kakor odveč stroj, ki dela nekomu napravi. Če se tak človek prej spravi iz tega sveta, boljše je za vse.

Človek lahko pozabi na dogodke iz preteklosti, ne sme pa pozabiti na tisto, kar so ti pustili. Iz vsake stvari se človek uči in vsi skupaj smo precej na jasnem, kaj pomenja kriza. Imeli smo jo precej delj kot deset let, milijone bitij je zdrobila, milijone sanj uničila—če sva ti in jaz nekako odnesla zdrave kože, hodiva hvaležna za to in skleniva: nikdar več. To se pravi nikdar več naju ne vjame kriza in nepravilnosti.

Pripraviti se pomenja: hraniti. Druge poti ni. Hrani s tem, da kupuješ ali vojne zadolžnice, nosi na banko nekaj kot hranilne vloge in če že kaj kupiš, kupi take stvari, ki ohranijo svojo vrednost. Pametna investicija v zemlji in hiši je zmeraj dobra, če veš, kje se kupi in koliko se plača.

Ne kupuj pa kakih delnic ali podobnega. Ne vlagaj v nobeno podjetje, pa naj obetajo še tako dobro. Vlada ima sicer stroge zakone danes v tem oziru, vendar se pa še vedno rodi kaj novega, kar spravi neizku-

šenega ob denar. Nikdar ne vlagaj v prazne lote, ker boš gotovo izgubil. In nikdar ne hodi kupovat daleč iz mesta. V vsakem mestu je vsega dovolj, pa izberi, kakor veš in znaš.

In ne pozabi hraniti. Vsak dolar, vsak desetak, vsak stotak, ki ga prihraniš danes, bo vreden desetkrat več, ko se vrne—če že ne kriza sama, pa vsaj tista njena dekla, ki odmajuje vsakemu človeku z glavo: ni pa ni. Namreč dela.

Ne samo to. Kako se je godilo našim ljudem v krizi, ve samo tisti, ki je to izkusil. Ve na sebi in na drugih. In rečem vam, da je bilo nekaj tako strašnega, da človek ne misli rad na to. Kadar ni, neha vse, kar je v človeku lepega, plemenitega, vzvišenega. In na tistem mestu se pojavi čisto navaden živalski instinkt: telo zahteva. Mora imeti, pa naj vzamem, odkoder hočem. Naj plača za to, kdor hoče. Ni drugega vprašanja, kakor enostavno: ti ali jaz. Za oba ni.

In pomeni to: če se danes odrečeš ti ali oni stvari, ne boš nič slabši zato. Največkrat še boljši. Kako lepa je svoboda, ampak prijatelj, ti je ne moreš imeti, če nimaš sredstev. Zakaj ona te ne nosi in ne plačuje zate. Ona te samo spremlja, za vse drugo pa moraš skrbeti sam.

Za en dober sklep ni še prekasno: če nisi do danes hranil, začni recimo z jutrišnjim dnevom. Malo težko pojde od kraja, ampak če ti hočeš, pojde vendarle. Vse je odvisno od tebe in tvoje.

Pa se pokaži, kdo gospodari s tabo!

Govor pisatelja Louisa Adamiča na shodu SANSa v Clevelandu

(Nadaljevanje s 1. strani)

lov. Ako se prav spominjam, potrošili smo zadnje tri mesece skoro \$500 samo za brzojavke, kable in telefon.

V Washingtonu in New Yorku sem ponovno govoril po tri, štiri, pet in šest ur brez prenehanja. To je bilo delo, pri katerem mi ni mogel nihče pomagati.

Delalo se je 16 do 18 ur na dan.

Koncem oktobra mi je bilo mogoče poslati en tisoč osemsto izvodov moje nove knjige vsem važnejšim ljudem širom Amerike, posebno v Washington. Prejel sem že na stotine pisem od teh važnih ljudi. Pride čas, ko bom objavil ta pisma.

Leto 1944 bo odločilno

Trkamo se na prsa, kot sem rekel—doseglo se je precej. Resnica o partizanih je zmigala nad lažjo o Mihajloviču. Doseglo se je mnogo drugih stvari—nekatero bodo scasoma prišle na dan.

A veliko dela je še pred nami. Nič ni še sigurno. Leto 1944 bo odločilno.

Jaz sem pripravljen delati naprej—vsaj nekaj časa, če mi Bog da zdravje in moč—ali treba bo podpore.

Hvala za lepe besede v vaših resolucijah, s katerimi ste podprli SANS in Kristana, in Združeni odbor in mene. Ali treba bo tudi drugačne podpore. Malo jo je že prišlo; treba je več.

Rad bi še dalje govoril in še marsikaj povedal—ali ne morem. To je moj tretji daljši govor danes in držati moram še enega.

V zaključek naj rečem to-le: Naša dolžnost je, da pomagamo demokraciji tukaj in v starem kraju. Demokracija tu je odvisna od tega, kar se bo zgodilo tam—in narobe. Tako moramo gledati na ta problem.

Bodočnost je na obzoru! Mi se je ne bojimo. Če bo malo rdeča, naj bo. Kri je rdeča—vino je rdeče—rože so rdeče—lica, kadar so zdrava in mlada, so rdeča—sonce je rdeče, ko vstane na vzhodu.

Zivela demokratična, partizanska Slovenija!

Zivela federativna, republikanska Jugoslavija!

Ziveli Združeni narodi!

Zivela Rusija!

Zivela Amerika—domovina moderne ljudske revolucije! Zivela Amerika—rojstna zemlja partizanstva!

Na obisku pri vojnih ujetnikih

Piše Frances Wolf

(Nadaljevanje)

Čim smo se vrnili domov je Mr. Česnik rekel, da bodo oni darovali en velik instrument.

Tudi drugi rojaki v Indianapolisu so se izrazili, da bodo prispevali instrumente, ter mi svetovali, da bi se tukaj pobrigali za to, da se jih nekaj pošlje. Ivan je tudi izrazil željo, da se potrudimo in ustrezno želji oficirja. Kot sem videla so mu najbolj priljubljeni takozvani "pleh" instrumenti dobrodošli pa bi bili tudi drugi instrumenti, kot gosli, kitare ali banjo, itd. Kmalu je prišla ura za slovo. Vsak toliko so zaklicali v našo sobo, samo še 15 minut imate, potem še 10 minut, 7 minut, itd.

Ne morem popisati kako hudo mi je postalo ob slovesu od tega mojega bratranca. Ko sem imela samo še sedem minut, sem se spomnila, da imam še dosti slik v svoji ročni torbici, katere sem mu hitro pokazala. Imela sem sliko naše hiše, vrta, in jezera. Vse te slike je povzel moj sin Frankie, ki se zanima za slikanje. Gotovo sem imela tudi veliko slik iz armade, ker jih nam sin veliko pošlje domov. Ivan jih je z veseljem nimanjem gledal, ter bi bil prav rad pridržal sliko našega sina, toda sem mu rekla, da za enkrat ne, ker ni dovoljeno pustiti slik, toda obljubila sem mu, da čim bo prišel domov, da mu bom sliko poslala.

Zadovoljen je bil z mojo obljubo. Zopet se sliši glas, obiskovalci, vaš obisk je končan za danes.

Seveda smo hitro vsi vstali in se poslavljali. Pozdravili smo se z Znidaršičem, Francetom Sedmakom, in še z enim drugim vojnikom, katerega je imel duhovnik, toda se ne spominim njegovega imena.

Radovedna sem bila če sta se z duhovnikom kaj dosti pogovorila, pa sem ga vprašala. Odgovoril mi je, da mu je zelo žal, toda se nista mogla dosti pogovarjati, ker govori italijansko zelo slabo.

Tako smo začeli počasi iti k vratom. Z Ivanom sva se še vedno držala za roke, ko me naenkrat pokliče poročnik McCormick. Ko se mu odzovem, me vpraša kdaj bom zopet prišla na obisk k fantu. Nato sem pomislila in sem odgovorila, da mogoče za Božič. Zelo se je zaprl SANS in Kristana, in Združeni odbor in mene. Ali treba bo tudi drugačne podpore. Malo jo je že prišlo; treba je več.

Rad bi še dalje govoril in še marsikaj povedal—ali ne morem. To je moj tretji daljši govor danes in držati moram še enega.

V zaključek naj rečem to-le: Naša dolžnost je, da pomagamo demokraciji tukaj in v starem kraju. Demokracija tu je odvisna od tega, kar se bo zgodilo tam—in narobe. Tako moramo gledati na ta problem.

Junaki afriške kampanje, ščitijo pridelek ameriških lešnikov

Zetev ameriških lešnikov zahteva večji del časa teh bivših nemških vojakov, ki so se nekoč nazivali "nadčloveki." Bili so to člani Afrika Korps, prvih nemških čet, ki so padle. Farmerji v Dublin, Ga., hvalijo delo teh vojnih ujetnikov, ter jim dajejo priznanje, da so rešili letošnji pridelek lešnikov. Na desni sliki je "nadčlovek" tako zavijtel s svojimi vilami, da je prelomil držaj. Na sredi slike se vidi ujetnike, ko prenehajo z delom za prigrizek, na desni strani se pa vidi ujetnike, ki se na toplem solncu južnih krajev, zdravijo in vračajo k normalnemu življenju. Eden izmed njih drži v rokah majhnega zajčka, ki so ga ujeli na polju.

War Bonds Help Build a
CRUISER

U.S. GOVT. PRINTING OFFICE: 1943

"OPATOV PRAPORŠČAK"

SPISAL FR. REMEC

(Nadaljevanje)

— Torej, Matevž, je vprašal Matijo, ali mi prepustiš svojo? Saj če bi ti bilo dolgčas? Maruš, lahko drugo vzameš. — Ne, to pa že celo ni dovoljeno, na noben način ni to dovoljeno, se je zopet oglašil kaplan in skočil s svojega sedeža. — Ne, mož sme imeti samo eno. — Vidite, gospod kaplan, Vi me tega pisma prav nič ne poznate, je z veličastveno sigurnostjo dejal Matija. Prav nič ne poznate! — Kaplan je hotel ugovarjati, ali Matija ga ni pustil do besede. — Le potrpite malo, je dejal, in vam takoj dokažem, da je tako. Le poslušajte. Ko je Matija Abrahamova žena stara ni imela nič otrok, se je začel Abraham na njo jeziti, da je neodgovorna. Sara pa je imela otroka, ki ji je bilo ime Hagar. — Hagar je Abrahamu, naj vzame Hagar za ženo. Abraham je res tako storil in je imel ženi obenem. Ko je Hagar imela v blagoslovljeni stan, se začela Sara z njo prepirati, da je Hagar morala iz hiše. Ali angel Gospodov je šel po njo in jo pripeljal nazaj. Tako je v sv. pismu. Če je smel Abraham imeti dve ženi, če mu je še angel Gospodov njo ženo nazaj pripeljal, sme Matevž vzeti še eno ženo. — Kaplan zopet ni mogel ugovarjati.

V blag spomin

ob prvi obletnici kar je umrla naša ljubljena nepozabna hčerka — edinka

Marion Novlan

Zatisnila je svoje blage oči dne 18. novembra 1942. Ljubljena hčerka! Odšla od nas ter nas pustila žalostne in osamljene. Utihi tvoj glas in pesmi, kateri si tako rada prepevala, in zamrla za vedno. Kako prepešamo Tvoj veseli smeh in Tvoje vedro lice. Odšla si od kod, odkoder ni povratka. Se spominam mamice, katero si izpustila pred 16. leti! Spavaj mirno — snivaj zalujoči oče

ANTON NOVLAN
Cleveland, Ohio,
dne 18. novembra 1943.

SHE'S ONE YEAR OLD!

This is a Coast Guard SPAR. She's now one year old. She took a step into history when she entered the service of the U. S. Coast Guard a year ago. For in this, the oldest continuous fighting force of the United States, no woman was ever permitted to serve before November 23, 1942. Here was a new and difficult job when she began. It was natural for a male fighting service to hesitate in apportioning to a woman, responsibilities which had always been considered masculine. With sincere effort and a realistic approach to administrative detail and technical duties, the Coast Guard SPAR soon won the confidence of the "regulars". She not only replaced men who were needed aboard combat vessels, but she brought to her job a deftness and innate ability in handling details, that enabled her to improve on the work of the men. Today the SPAR is performing a vital and irreplaceable service for the U. S. Coast Guard. The toughest job she is doing wherever she has gone on duty has created a demand for her services that cannot be easily met. New SPARS... more SPARS... hundreds more... are urgently needed. In this, her first anniversary week, we are proud to honor the Coast Guard SPAR.

Zagovornika v preizkušnji armadne in civilne moči

Delbert E. Metzger, na levi strani, vrhovni federalni sodnik v teritoriju Havaje, je izdal sodne ukaze, katere je general Robert C. Richardson ml., vojaški governor na Havajskem, ter vodja havajskega departmenta ameriške armade, zavrnil. Kontroverza se je razvila tako daleč, da je bil sodnijski ukaz na pravdni preizkušnji.

Majhen Tarzan

Frankie P. Rust ml. je komaj 40 dni star, pa se že zna upreti. Njegovi presenečeni starši, sodniki in prijatelji ugibajo če bo Frankie, ko bo dorasel, kandidiral za vloge Tarzana.

Sicer je grof Ortenburški z Rovanom nemudoma pohitel v Ljubljano k vojvodi Ernestu in dosege, da se izdani ukaz ni takoj izvršil, nego sta bila opat Peter in Albertus pl. Lindek povabljeni na obravnavo pred vojvoda Ernesta, a Albertus je svojega brata poslal na Dunaj, da podkupi dvornike, in je na ta način isposloval, da je vojvoda Viljen ukazal, postaviti Albertusa, če treba s silo, na mesto zatiškega opata.

(Dalje prihodnjic)

OGLAŠAJTE V — "ENAKOPRAVNOSTI"

Tako smo se zopet odpeljali proti mestu Indianapolisu. Vreme se je bilo medtem spremenilo in solnce je začelo sijati.

Srečno smo dospeli nazaj med prijatelje v Indianapolis, kjer smo jim povedali kaj vse smo doživeli pri ujetnikih in kako nas je poročnik McCormick prosil za godbene instrumente. Mr. William Bajt je obljubil biti nam na uslugo, ter je rekel, da lahko pošljemo instrumente na njegov dom, ter da jih bo osebnostno odpeljal z vojaškim truckom na mesto in izvršil delo, da boste vsi zadovoljni. Obljubil je, da bo najvišjim častnikom v kempi sporočil koliko in kaj smo Slovenci darovali. Tudi drugi ljudje tam v mestu, so svetovali, da pošljemo potom Mr. Bajta.

Sedaj se pa hočem prav lepo zahvaliti vsem prijaznim rojakom z a njih gostoljubnost in dobrotu, katero ste mi izkazali za časa mojega obiska med vami. Posebno se lepo zahvalim Mr. Česniku, ki je šel z nami za vodnika v kempi, bratom Urbančič in njih ženam. Lepa hvala tudi Miss Alberti Urbančič, ker nas je peljala na postajo, ko smo se vrnili proti domu. — Najlepša hvala, Mr. in Mrs. Grbec, pri katerima sem bila na stanovanju, za vso prijazno postrežbo, kot tudi vsem, ki ste mi bili na uslugo.

Naslov vojakov-ujetnikov je: Prisoner, Camp Atterbury, Indiana, Internment Camp, Box 20, A. P. O., New York, N. Y.

Naslov poročnika pa: A. A. McCormick, 2nd Lt. Infantry, Camp Atterbury, Ind. Public Relations Officer Headquarters, 1537th Service Unit, Mrs. Frances Wolf.

V BLAG SPOMIN

ob prvi obletnici kar je umrla naša ljubljena nepozabna soproga in mama

MARY STREKAL

Zatisnila je svoje blage oči dne 18. nov. 1942.

Eno leto je poteklo, odkar si zapustila nas. Žalost je v naših sreih, ran izbrisal ni še čas. V hladni zemlji zdaj počivaš tam, kjer vlada večni mir. Hiša pa je tako prazna, ker Tebe, ljubljena, ni nikjer. Enkrat bomo se združili in si stisnili roke, srčno ljubljena mama in soproga, to bo srečno svidenje!

Zalujoči SOPROG IN OTROCI

Euclid, Ohio, dne 18. novembra, 1943.

ZADNJA RAZPRODAJA

Zadnji dnevi ogromne razprodaje Ogrinove Department zaloge, 15333 Waterloo Rd. so zdaj v teku. Vi še vedno lahko izberete iz velike zaloge PREDVOJNEGA blaga po skrajno nizkih cenah. Velika zaloga obuhvala za moške, ženske in otroke, sliperji (usnjeni podplati), robarji, galoše, spalne suknje, blanketi.

Različne oprave za žene in otroke. Ravno tako lepa izbira moških prazničnih srajc, klobukov in druge oprave, vse po ceni, ki je nižja kot tovarniška cena.

VSE MORA BITI PRODANO PRAV DO GOLIH STEN!
PRIDITE SEDAJ IN KUPITE TER SI PRIHRANITE DENAR!

Mandel's Shiloh Store

PREJ OGRINOVA DEPT. TRGOVINA
15333 Waterloo Rd., poleg Delavskega Doma

CLEVELAND TRANSIT SYSTEM

CLEVELAND ORCHESTRA
Rudolph Kingwall, dirigent
SEVERANCE četrtak, 18. nov., 8:30
DVORANA sobota, 20. nov., 8:30
ORKESTRALNI PROGRAM
v Severance dvorani CE. 7300

DOLG

Povest

CIRIL DREKONJA

(Nadaljevanje)

Nanica je molčala. Ustnice je držala stisnjene. Oči so bile kalne. Gledala je pred hišo, v solzah je videla samo sivo meglo. V prsih je bilo, tolko vedno huje.

"Pokora za greh! — Tak da je Feliks?"

Vstopil je France.

"Kaj se pogovarjata?"

"O Rozi govoriva."

"In o Feliksu nič? Prav jim je, Dragarjevimi! Nekoliko sramote jih bo ponižalo. Ne bodo več oblastni, kakor so bili."

"In Roza se ti nič ne smili?" ga je pokarala mati.

"Že! Ali zakaj se je družila s Feliksom? Lahko je vedela, da je ne vzame nikdar."

"Ti ne razumeš vsega. Dekle je reva. Preslepil jo je. Taki znajo govoriti in se sladkati."

"Že mogoče, mati!" je potrdil France.

Nanica je trepetala ob oknu. Ob poslednjih besedah ji je postalo tako hudo, da je morala oditi.

"Po drva grem za hišo," je rekla s pridruženim glasom in odšla skozi vrata. Zavila je okrog vogla na spodnjo stran. Tam se je ustavila ob skladovnici in obstala. Sveži zrak jo je objel. Izprememba prostora je vplivala ugodno nanjo. Umiri-

la se je za trenutek. Hotela je stopiti nekoliko dalje na vrt, a se je skesala. Vrgla je predpasnik čez roko in pričela nalagati drva v naročje. Takrat je začela stopinje. Ozrla se je navzdol. Spodaj, med sosednimi hišami, ob katerih je držala pot proti Zabregu, je ugledala postarno ženo, ki je hitela mimo zidov in nesla na rokah nekaj povitega in pokritega z belim prtom.

Nanico je zazebllo. Noge so klenile; toliko da se ni zgrudila. Vrnila se je v hišo in je vrgla komaj par polen k peči, nato je odhitela zopet v svojo sobo.

Mati jo je morala klicati. Ko je prišla po stopnicah in je stopila v kuhinjo, jo je pogledala s skrbnim očesom:

"Kaj ti je Nanica?"

"Nič mi ni."

Duša je jokala.

XXI.

Delfin je hitel z delom. Splavil je vsa drva, ki jih je nakupil v grapi. Za grabljami so se kopičila polena in jezila vodo. Truma delavcev je delala. V potoku so stali možje, mokri čez kolena in so gonili drva naprej. Z dolгими porivači so lovili polena, jih vlačili k bregu.

Največ dela je bilo pri grabljah. Morali so vodi odpirati tek, da se les ni vdal in zlomil. Prazniti so morali roje, po katerih je voda zanašala drva na pribrežni prostor. Iz roj so jih metali na suho. — Prostora je zmanjkalo. Delavci so morali graditi skladovnice. Rjavkasti kupci so rasti in rasti.

Prišli so vozniki. Nakladali so drva na vozove in jih odvažali na postajo. Biči so peli, kolosa so se vdiral globoko v blatna tla. Na prostoru, kjer so pristala drva, je bil svet razoran vse vprek.

Andra je bil zadovoljen. Vozniki in delavci so se ustavljali pri njem, pili so in jedli.

Delfin in Jeráč sta begala od postaje do vasi. Priganjala sta k delu, ukazovala, svetovala. — Ni minilo štirinajst dni, ko je ostal na prostoru le še manj kup drvi.

Zagričar je prišel iz doline. Vrgel je meh na klop in odšel s hitrim korakom iz hiše.

"Kam greš?" ga je vprašala žena.

"Tako se vrnem."

Hitel je po klanecu naravnost h Košanu. Hišni so ga pogledali.

"Delfin je propadel. Ni ga več. Ušel je."

Molk.

"Kaj me gledate? Propadel je. Vsa dolina ga kolne."

Košan se je sesedel na klop: "Joj meni! Joj nam!"

Košanka je zajokala na glas. Nanica je gledala prestrašeno.

Iz hleva je prihitel France. Pogledal je očeta in mater. Ve-

Odvažanje razbitih železniških vozov

Velikanska dvigala so potegnili razbite Congressional Limited železniške vozove, ki so bila kup razvalin vsled nesreče, ki se je pripetila v severnozahodnem delu Philadelphije, v kateri je bilo 78 oseb ubitih in 123 ranjenih. Enajst ur po tej nesreči pa je bil dve milj vzvodno od Canastota, N. Y., razdejan vlak 20th Century Limited, pri čemur so bile tri osebe ubite in sedem ranjene. Prva železniška nesreča je bila povzročena vsled pregorene ose, druga pa vsled eksplozije parnega kotla.

DOUBLE WAR PRODUCTION HONORS

The Indiana Harbor plant of the Inland Steel company received the Maritime "M" award in a recent ceremony. It previously had received a white star to add to its "E" flag. Fred M. Gillies, general superintendent of the plant, and employee Bonnie Jean Stevens (left) watch Marjorie Green sew the white star on the "E" flag.

del je, da se je moralo zgoditi nekaj hudega. Ozrl se je v Zagričarja. Ta je ponovil samo eno besedo:

"Delfin."

France je razumel vse. Pograbil je pod klopjo pražnje čevlje, se preobul, vzela klobuk in letel v dolino. Ko je odhajal skozi vrata, ni rekel besede v slovo.

Pozno večer se je vrnil domov.

"Vse je izgubljeno. Ni ga več. Upnikov vse polno. Dolina dviga pesti in kolne. Vozniki odvažajo zadnja drva, da se ž njimi vsaj nekoliko odplačajo. Izgubljeno."

Košan je stokal. Košanka je jokala. France je bil truden in šibak. Jesti ni mogel nič.

Drugi dan sta odšla z doma očeta in France.

Košan je živel v zavesti, da ni tako hudo, kot so povedale novice. Tolažil se je. Hotel se je pripricati sam. Slišati je hotel ljudi v dolini in pogledati, ali so drva res že odpeljana. Nikdar še ni hodil tako težko v dolino. Čeprav je varal samega sebe, je glodal v njem dvom. Skriven glas mu je govoril resnico.

Prišel je v vas in se ogledoval naokoli, kakor bi hotel kje ujeti Delfina. Srečaval je ljudi, nekateri so šli jezni in mrki mimo njega. Zdelo se mu je, da leži na vasi težka mora.

Zavil je k Andreu. Iz gostilne je slišal šum. Vstopil je. Andreca ga je pozdravil s tihim glasom. Na obrazu in v besedi je kazal izraz, kakršnega je rabil, ko je sprejemal pogrebe.

Pri mizah so sedeli ljudje. Nekateri so se dvignili, ko so zagledali moža, drugi so ga pozdravili sede, tretji so molčali.

"Pij, Košan! Delfinovo plačilo točimo."

"Zahvalim. Ne morem."

"Kaj ti pomaga! Napij se in pozabi! Drugega ti ne preostaja."

"Je-li resnica vse, kar so povedali?"

"Se vprašaj?"

Med pivci so bili delavci, voz-

niki in nekateri kmetje, ki so delili s Košanom usodo. Par mož je bilo vinjenih.

Na cesti je zaropotal voz. Bič je žvižgal. Konji so bili s kopiti ob tla in napenjali mišice. Voz se je gugal počasi po vasi navzgor.

"Košan, tvoja drva peljejo!"

Pogledal je skozi okno. Videl je lepa zatemnela polena. Upiral je oči vanje. Poslavljal se je od lesa, ki je zrasel na njegovi zemlji.

Jad mu je polnil dušo. Noge so se mu tresle. Počasi je stopil k zidu in je sedel na klop. Odtod je gledal topo po lju-deh.

Prišel je Andreca. Videl je Košana na klopi.

"Kaj ti je? Si bolan?"

Mož ga je samo pogledal.

"Čakaj, prinesem ti kapljo pijače!" Nalil je kozarček in mu ga ponudil.

"Ne morem."

"Popij, da se pokrepčaš, da te mine slabost!"

"Ne morem! Tu notri me boli." Pokazal je na prsa in na grlo. "Ne pustilo bi doli."

Andreca je držal kozarček pred Košanom. Mož ga je gledal z izgubljenim pogledom.

Sedel je dalje. Poslušal je hrum. Besede so udarjale prazno na njegovo uho.

"Kmetje nevedni, prodali ste mu drva, da je prevaral še nas!" Delavec je tolkel s pestjo ob mizo.

"Na nas vališ krivdo! Zaka-

si se dal opehariti? Si bil modrejši od nas?" Kmet in delavec sta se prepirala.

Košan je vstal in odšel počasi iz gostilne. Napitil se je k vodi, na prostor, kjer so stala drva. Začnela tla so bila prazna, le nekaj polen je še ležalo tam. Stopal je po izhojeni zemlji. Šel je do kupa. Sklonil se je in se dotaknil s prsti lesu. Dolgo je gledal vanj. Nato se je obrnil k potoku.

(Dalje prihodnjič)

Za delavce

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj. šest večerov na teden

DOWNTOWN:

750 Huron Rd. ali

700 Prospect Ave.

PLAČA \$31.20 NA TEDEN

Delni čas:

1588 Wayne Rd., Rocky River

Tri ure dnevno, 6 dni na teden

PLAČA \$9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne prijavite

EMPLOYMENT OFFICE

ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

700 Prospect Ave. Soba 901

Mali oglasi

V Euclidu

Hiša naprodaj, 865 E. 212 St. blizu Društvenega doma. Dobro oskrbljena; za dve družini, 4 sobe spodaj, 3 sobe zgoraj. Za nadaljne podrobnosti se obrnite na

M. F. INTIHAR

21491 Naumann Ave. IV. 0678

CE POTREBUJETE novo streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Izvršimo velika in majhna dela na trgovskih poslopih in domovih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave.

CH. 8376-8377

Ob večerih: ME. 4767

Išče se stanovanje

Družina z 2 otrokoma želi dobiti stanovanje s 4 sobami. Kdor ima za oddati naj pusti naslov v uradu tega lista, HE. 5311.

SOUND SYSTEM

INDOOR OR OUTDOOR

Posebni popust za društva

B. J. Radio Service

1363 E. 45 St. — HEND. 3028

ZA SKLEPNIH MIŠICAH

PITAJTE

PAIN-EXPELLER

Od 1867 god. ...

Zanesljiv liniment familijni

Mr. in Mrs.

Joe Sustarsic

GOSTILNA

6702 St. Clair Ave.

Buy Your Share in "Our

SUBMARINE CHASER

OGLAŠAJTE V

"ENAKOPRAVNOSTI"

Za delavce

ZENSKÉ

za

PECENJE PECTIVA

Drugi šift. Plača od ure

Cleveland Cap Screw Co.

2921 E. 79 St.

KUHINJSKA POMOC

DEKLETA ALI ŽENE

za prodajo jedil v vojni tovarni

To je važno delo

Dobra plača ob začetku

Dnevni ali nočni šift

Zglasite se v Cafeteria

CLEVELAND

PNEUMATIC TOOL CO.

3781 E. 77 St.

Broadway in Marble

MOŠKI IN ŽENSKÉ

16 do 50. — pri izdelovanju

Mornariških uniform

in

Clothing oblik

Ročno in strojno šivanje

Izkušeni ali pa vas izurimo

Dnevni šift

Mnogo drugih del na razpolago

Plača od ure in od komada

Državljanstva se ne zahteva

Priložnosti za delo po vojni

Joseph & Feiss Co.

2149 W. 53 St.

MOŠKE IN ŽENSKÉ

se potrebuje za

splošna tovarniška

dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na

EMPLOYMENT OFFICE

1256 W. 74 St.

National Carbon

Co., Inc.

TAPCO

potrebuje

moške in ženske

Ne ozirajte se na vaše bivše

izkušnje, mi vas lahko damo na

zelo važno vojno delo.

Visoka plača od ure in bonus

Zglasite se dnevno, 8 zj. do

5.30 pop. Ob sobotah in nedeljah od poldne.

Thompson

Aircraft

Products Co.

23555 Euclid Ave.

MOŠKE SE SPREJME

Mnogo del odprtih

Ni predznanja potrebnega

Lepa prilika služiti lepe de-

narje, dokler se učite koristne-

ga dela. Visoka plača od ure

avtomatičnim zvišanjem po

tednih na produktivnem delu.

DOSTI DELA ČEZ URO!

WILLARD STORAGE

BATTERY CO.

246 E. 131 St.

(blizu St. Clairja)

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

The May Co.'s pritlicje

Zimska oprava za dečke!

Topli s čepicami
Mackinaws

8.79

Modre, zelene in rjave plaid barve mackinaws s toplimi čepicami za dodatno protekcijo! Dobro izdelani za trpežno nošo! Mere 6 do 14.

Deške Corduroy dolge hlače

Dobro ukrojene corduroy dolge hlače v popularni modri barvi. Mere 6 do 20.

3.95

Deški Zelan* Snow Suits

10.95

Topli in prijetni—kot tudi *varni proti vodi in madežev! Podloga iz finega Bolivia blaga ... hlače polne mere z ovrtnikom in naramnicami! Pletene zapestnice! Samo modre barve, mere 4 do 12.

Klobuki iz enakega blaga ... 79c

Deški Corduroy Knickers s podlogo

Močni corduroy knickers s podlogo za trpežno nošo! Samo modre barve, mere 8 do 16.

3.29 par

The May Co. pritičje

Dekliške krasne
"Fruit-of-the-Loom"
praznične obleke

1.39

Lepi prints v prijetnih stilih za praznično nošo. Vse blago je prvostavno in se pere ... stili, ki zelo lepo pristojajo ... novi okraski. Več novih barv in kombinacij. Mere 7 do 14 za deklice.

The May Co. pritičje

Zal! Ne sprejmemo naro